

FOMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, diumenge 14 de Setembre de 1913

Núm. 214

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXOSOS HABITACIONS

QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots els trens → Plaça de Prim - REUS ← Telefon núm. 28

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES

SERVEI DE GRAN LLUIMENT

PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. - RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON. - TELEFON 763. - BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts.—Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià.—Gran menjador per a 500 comensals.—Esplèndida il·luminació.—Servei esmerat.—Cuina selecta.—Perruqueria i banys.

La Leche condensada suiza
Marca La Lechera

La mas rica en principios nutritivos. Recomendada con preferencia por todos los Señores médicos como el mejor alimento para niños y enfermos. Exijase siempre la legítima leche condensada de Cham (Suiza) marca La Lechera. Rehúsar otras marcas.

es la mejor

El follet del Sindicat de Regs del Pantán de Riudecanyes

El corresponsal en aquesta ciutat del diari barceloní "El Diluvio" que firma amb les inicials J. L., inicials que corresponen al nom d'un antic i vibrant periodista que desde fa anys habita nostra ciutat ha remès an aquell diari, la següent correspondència, que publicà en l'edició de la tarda del passat dijous:

"No abundan por aquí la amabilidad y la buena crianza, razón que me obliga a estimar en mucho la delicada atención del señor presidente del Sindicato de Riegos del Pantano de Riudecanyes enviándome su folleto titulado «El Pantano de Riudecanyes resuelve el problema de las aguas de Reus». Yo agradezco la fina atención del señor Ferrate y Homdedeu y la señalo a sus paisanos como ejemplo. En el aludido folleto se afirma lo que el título indica. Suscribo este notable trabajo el ingeniero director, don José P. de Petinto, persona muy competente y digno funcionario del Estado. Yo me permito recomendar el estudio a mi amigo Romanones (que, por cierto, me adena todavía la prometida solución a un proyecto de Instrucción pública que ofreció apoyar mi otro amigo Julián Nougés) y deseo que la obra del señor Petinto lleve a todos el convencimiento de que el monopolio de las aguas sería funesto para nuestra ciudad. No estoy muy convencido de la potabilidad de las aguas del Pantano, pero me consta por experiencia propia que la ozonación y el sistema

de filtros permiten dejar inunes las aguas hasta el punto de que en el llano del Llobregat, las del canal de la Infanta, destinadas únicamente al riego, fueron transformadas por mí en manantial saludable, que el pueblo de Cornellá en masa acudia a aprovechar gratuitamente por consejo facultativo. Además, los argumentos del orden económico son muy elocuentes y por estas y otras razones creo que el Estado no permitirá que se ocasione una lesión enorme a nuestra ciudad, cual se pretende o resultaría con el triunfo del monopolio.

El señor J. L. no està molt convençut de la potabilitat de les aigües del Pantán i nosaltres i amb nosaltres persones ben autoritzades, s'han convençut de la perfecta potabilitat com poden esdevenir les aigües del Pantán.

Basta citar lo que respecte an aquest particular diu el follet del Sindicat de Regs del Pantán, lo qual publiquem a continuació, perquè tenim interès en que's divulgui, tota vegada que per aquest cantó s'ha combatut i's torna a combatre la bondat de les aigües del Pantán, pels portaveus de l'Empresa Caballé.

Veus aquí lo que diu l'esmentat follet en defensa de la potabilitat:

«3. La palabra pantano es la causa principal del perjuicio que muchos tie-

nen sobre la potabilidad del agua, y es que llamándose aguas pantanosas a las encharcadas, el nombre crea una atmósfera de repugnancia. Pues bien, del mismo modo que la diferencia entre lago y laguna es muy grande, la diferencia entre un pantano y una charca grande es inmensa. Un pantano, aunque por su nombre parezca otra cosa, no es más que un lago artificial, y así como son muchas las ciudades que se abastecen de lagos, son más las que se abastecen de pantanos; entre otras citaremos algunas de las más importantes que ahora recordamos: Londres, 8 pantanos; Nueva York, pantano de Croton; Liverpool, pantano de Vyrny; Manchester, pantano de Farnworth; Gorzente y en Francis, país donde se ha generalizado este sistema, en vista del éxito alcanzado con el abastecimiento de Saint-Etienne por el pantano de Furens, se han construido en pocos años en aquella región del monte Pilatos, comprendida entre el Ródano y el Loira, 8 pantanos (H. Bellet, *Barrages en maçonnerie*, pág. 165) y por último, aquí en España, en Madrid, la celebradísima agua del Lozoya que allí se bebe, es la del río del mismo nombre que se embalsa en el pantano del Villar.

Además, en los pantanos, no tan solo el agua que entra no se estropea, sino que gana bacteriológicamente; en prueba de ello, véase la notable revista técnica inglesa «The Engineer», que en su número del 14 de Marzo del presente año, al hablar del pantano de Chingford (octavo de Londres), que iba a inaugurarse (S. M. el Rey de Inglaterra al día siguiente, dice: «Hasta hace poco tiempo, el embalse solo se consideraba como una solución para salvar las épocas de escasez y útil también porque el agua, algo clarificada por sedimentación, hacia que la vida de los filtros fuera más larga, puesto que el barro que el agua llevaba en suspensión se depositaba en el fondo del embalse. También había la costumbre de derivar del río grandes cantidades de agua en época de crecidas y cuando la substracción de estas grandes cantidades no causase perjuicio, aparte de todo esto, no se pensaba que los embalses tuviesen otro efecto.—Ahora sin embargo, con la luz de los actuales conocimientos, el embalse trae también consigo un aspecto muy diferente. Ha sido demostrado, por el Dr. A. C. Honston, director del laboratorio de ensayo de aguas del servicio metropolitano de Londres, que sus efectos tienen mucho mayor alcance. Este eminente hombre de ciencia ha puesto de relieve de un modo terminante, el gran poder antodepurador de los embalses y que los gérmenes de enfermedades que algunas veces contienen las aguas, son pronto destruidos

cuando aquellas son embalsadas durante cierto tiempo».

También don Ramón Aguinaga, Ingeniero Director del Canal de Isabel II (el cual lleva a Madrid las aguas del Lozoya embalsada en el Villar), en el número de Febrero de este año de la revista «Polytechnicum», dice en la página 69: La terminación de la presa situada a 22 kilómetros aguas arriba del arranque del canal establecido en Navalejos, era preciso verter aquellas al río, en cuyo lecho habían de recorrer esos 22 kilómetros, lo que no podía menos de enturbiarlas y hacerlas perder el efecto de autodepuración bacteriológica que producen.

El vaso de un pantano es buena, por su composición química del agua de la riera de Riudecanyes huelga hablar, desde el momento que no deja casi residuo al hervirla, que es transparente, sin olor ni sabor y grata al paladar, es potable; ahora bien, estamos haciendo el primer embalse, las aguas ocupan terrenos que antes eran cultivados y en los cuales existe por lo tanto hamos en cierta cantidad, y están además descomponiéndose las raíces de los árboles que allí antes había, toda esta materia orgánica está desulfurándose; así en las aguas que salen por las compuertas y por la toma de la derecha se nota el olor del ácido sulfúrico, y en los riegos recordados por estas aguas, al principio de ellos aparece el alga sulfuraria *vegeta alba*, característica de estas aguas, pero por encima de 8,50 metros sobre el lecho de la riera; que es donde está la toma más baja del canal (hay cuatro, a 8,50, 15,50, 22,50 y 28,50 metros), no tiene el agua mal olor, ni mal sabor; esto puede comprobarlo cualquiera que saba a visitar las obras y esto sucede ahora, que cuando se haya llenado el embalse tres o cuatro veces, habrá desaparecido por oxidación, por decantación y por arrastre en las limpias, toda la materia orgánica contenida hoy en el vaso.

Sin embargo, se ha hablado del agua mal oliente, no siendo esto cierto; se ha creado atmósfera de prevención contra esta agua y como además el embalse está en un lugar habitado y pudieran sus aguas contaminarse algún día, considerando que existen medios eficaces, seguros y económicos de esterilizar el agua, creemos que al llegar el canal a la Boca de la Mina, el agua que se desne para la ciudad, debe pasarse por filtros de arena y luego ozonarse, con la cual desaparecerá la prevención que algunos tienen y nosotros tendremos la seguridad completa de servir agua pura.

Para demostrar la eficacia de este sistema, copiamos lo siguiente: Bechmann, Ingeniero Jefe del servicio de aguas de París, en su obra «Distributions d'eau et assainissement», año 1898, dice en la

página 289: «El agua tratada en Odenhosrn (Alemania) se clarifica previamente en un filtro de arena, después se somete a la acción del ozono, y pierde entonces su color, su sabor i su olor repugnante, toma el aspecto de agua destilada y se revela en el análisis, según el doctor Van Ermengem: desinfectada de microbios y de una parte de materias orgánicas».

No queremos dejar de citar el notable discurso leído el día 23 de Octubre de 1910 ante la Academia de Medicina de Madrid, en la recepción pública del Ilustrísimo Señor Don Eugenio Piffarraga, cuando dijo: «Después que los higienistas se han convencido de que es casi imposible abastecer a una aglomeración urbana de aguas potables y no contaminadas, el problema de su esterilización ha adquirido una extraordinaria importancia; pero no basta esterilizarlas, esto es, matar todos los microbios patógenos o perjudiciales directa o indirectamente, sino que se requiere además destruir los venenos solubles (toxinas, toxialbúminas y ptomainas) aportados por dichos microorganismos.—Para llevar a cabo esta depuración y esterilización se han propuesto numerosos procedimientos mecánicos, físicos, químicos y mixtos.—Y más adelante, en la página 15, al tratar de los procedimientos físico-químicos: «...los de ozonación, que son en realidad los más importantes de todos los conocidos hasta ahora.» En la página 21, para poner de relieve el enorme poder oxidante del ozono, cita varios hechos; copiamos estos: «Scoutetten ha comprobado, hace ya muchos años, en el Hospital de Metz, que los gases engendrados por la putrefacción de las sustancias organizadas vegetales i animales se destruyen por el ozono.—Bastaron, dice, ocho litros de aire ozonado difundidos en un local de 1.100 metros cúbicos de capacidad, en el que había restos cadavéricos y productos fecales, para que desapareciera instantáneamente el olor insostenible que en él se percibía. Y, según Schonbein (1840), 60 litros de agua conteniendo 1 per 6 mil de ozono son suficientes para desinfectar 540 veces su volumen de aire cargado de miasmas.» En la página 25, dice: «La acción del ozono sobre las aguas de beber es muy interesante, porque no solo mata todos los microbios patógenos y saprofitos que en ellas se encuentran, sino que destruye también los venenos (toxinas, toxialbúminas y ptomainas, etc.) que los microorganismos hayan podido aportar; y además provoca una multitud de reacciones que sirven para mejorarlas, sin introducir elementos extraños perjudiciales a la salud.—Si las

aguas contienen algo de hidrógeno sulfurado, procedente de la reducción de los sulfatos por las substancias orgánicas, o amoníaco proveniente de la desintegración de las moléculas albuminóideas, el ozono las transforma en sulfato o nitrato.—Los carbonatos y sulfatos alcalino-térreos, que hacen pesadas e indigestas las aguas, los precipita parcialmente.—Oxida las substancias orgánicas, pero debemos recordar que, según el doctor Ohlmüller (página 24) una cantidad demasiado grande de estas materias disueltas, es un obstáculo para que el ozono ejerza su acción abiótica.—El agua colorada y nauseabunda la torna iacolora e inodora.— Por esto que dice Ohlmüller, es por lo que se recomienda una ligera filtración a través de arena antes del tratamiento por el ozono; y por fin en la página 40, después de describir varias instalaciones, (que ya antes hemos citado), dice: «Según los informes de Proskauer i Schüder, del Instituto Koch, y los de Buttrich y Schulte-Overberg, los resultados son verdaderamente satisfactorios lo mismo en Wiesbaden-Schierstein que en Paderborn, habiendo desaparecido por completo de entre ambas ciudades la fiebre tifoidea y otras enfermedades que allí eran antes endémicas.»

Siendo público y notorio, a pesar de no haberse hecho análisis, que las aguas de Rindecañas nada dejan que desear desde el punto de vista químico, después de lo que acabamos de copiar y de todo lo antes dicho, oreamos que a nadie podrá caber duda alguna, respecto a que el Pantano puede resolver el problema del abastecimiento de Reus.»

“El Poble Catatà” i el procés den Loperena

Nostre estimat confrare de Barcelona «El Poble Català» s'ocupa de la qüestió

tada el diputat a Corts don Julià Nogués, amb el següent article:

“Contra un redactor de FOMENT

S'ha senyalat novament per al dia 19 d'aquest mes, la vista de la causa que se segueix contra'l redactor de nostre benvolgut confrare renseno FOMENT, el distingit publicista i estimat amic nostre en Joan Loperena, per unes suposades injurietes al diputat per la circumscriptió de Tarragona-Reus-Falset, en Julià Nogués.)

La vista aquesta ja havia estat senyalada per a últims del més passat, havent tingut d'esser sospesa per una sobtada malaltia del querellant.

Es aquesta una causa que porta en sí una de les més grosses injustícies de les que sovint se venen en aquesta desgraciada Espanya, perquè'l senyor Nogués en ple Parlament va injuriar a nostres companys de Reus, dient-los zantagistes i com que per lo que's diu en les Corts, el diputat que ho diu es immune, nostres companys injuriats no pogueren querellar-se contra l'injuriador. Ara bé: FOMENT va repelir l'escomesa del diputat possible-reformo-federal-lerrouxista, pero com que sempre que de qüestions d'aquesta mena es parla, es faóil caure en un dels replecs de la llei, el senyor Nogués que per a injuriar a nostres companys de Reus s'havia valgut de la seva situació ventajosa de diputat, que'l fa immune, se querellà contra 'ls seus contradictors, encausant per unes suposades injurietes a l'autor del solt de réplicas, nostre amic senyor Loperena.

Però no es aixó tot: el senyor Nogués quan en el Congrés va haver llençat l'especie calumniadora contra'ls nostres amics, va prometre també, a requeriments d'aquests, que rectificaria, essent la fórmula una quartilla que s'escriuria de comú acord i que's publicaria en el «Diario de Sesiones». La quartilla s'escrigué, pero aquesta encara es l'hora que s'espera la seva publicació.

Com sigui que en aquestes gestions

per a una rectificació hi intervingué nostre il·lustre amic, el diputat per Barcelona, don Pere Corominas, aquest assistirà en qualitat de testimoni de defensa a la vista de la causa.

No cal pas dir amb quin desig esperem que'l senyor Loperena surti en bé d'aquest contratemps, que porta preocupada a tota l'opinió política reusenca, entre la qual el jove nacionlista gosa de generals simpaties.»

Fires i Festes d'Octubre

Segons notícies facilitades per les comissions nomenades per a recaudar fonsos per a les festes d'octubre, està donant resultats verdaderament satisfactoris, lo que fa preveure que resultaran un èxit, i que seran d'aquelles que se'n guardarà record.

De totes maneres, per més que's pugui donar el seu èxit com assegurat, cal afiançar-lo.

Es d'esperar, doncs, que tots els industrials i tot el poble de Reus respondrà amb llur magnificència, per a que'l nostre poble que sempre que de festes s'ha tractat ha deixat ben sentat el seu nom, no permetrà que per manca d'apoi ens exposéssim a anar a un fracàs.

Per referencies que tenim, podem dir que si la recaudació pública per a les festes d'octubre continúa donant bons resultats, com fins ara, la comissió executiva se proposa augmentar el programa amb una festa d'aviació. Cas de portar-se a terme, probablement se confiarà a l'intrèpit aviador Leonci Garnier.

La comissió de propaganda de les Fires i Festes invita als senyors industrial, fabricants, dusenyos de tallers i particulars que desitgin imprimir sobres respaldats amb els nombres més importants de propaganda, que poden portar-los al despatx de Rondes Municipals, (baixos de les Cases Consistorials) on seran rebuts, cuidant-se, una vegada impresos, de repartir-los domiciliariament.

D'Instrucció pública

Per reial ordre d'Instrucció pública s'ha dispesat lo següent:

Primer. Deixar sense efecte, i per lo tant derogar-la, la regla 2.ª de la reial ordre de 28 de març del corrent any, que determina l'ordre de preferencia per a proveir per trasllat les direccions d'Escoles graduades i la regencia de les anexas a Normals.

Segon. En lo successiu podran sollicitar per concurs de trasllat les places a que's refereix el número anterior, tots els mestres que havent ingressat en el magisteri per oposició posseixin el títol de mestre normal o el de superior amb arreglo al plan de 1901.

Tercer. L'ordre de preferencia serà la major categoria en l'escalafó general del magisteri i dintre d'aquesta el número més baix.

S'han dictat aclaracions amb el fi de que les regles de la reial ordre de 25 de juny prop passat, dictades per a completar el reial decret de 5 de maig últim, sobre reorganització de l'Administració provincial i local de la primera ensenyança, siguin degudament interpretades pels organismes encarregats dels serveis que competeixen a la Junta Central de Drets Passius del Magisteri d'Instrucció primaria.

En aclaració a la reial ordre de 10 de abril últim se disposa, considerant-se prorrogats aquests per a servir com interins les resultes de la vuitena categoria moderna, amb 500 pessetes de remuneració i 600 per al fondo passiu i que'ls interins d'escoles de 825 pessetes, vacants, que passen a 1.100, tindran la dotació de 500 i s'aplicarà la diferencia a l'esmentat passiu.

Informació Local

Dintre la propera setmana nostre distingit amic particular, el doctor don Alexandre Fria Roig, empenirà un viatge professional dirigint-se a París, Berlin i Berna.

Durant el seu viatge se dedicarà a investigacions científiques per a ampliar els seus estudis bacteriològics.

Li desitgem bon viatge i molt de profit científic del mateix.

Al Teatre Circo hi tindran lloc avui tarda i nit, grans sessions de cine i varietats, en les que hi pendran part les atraccions «Elia Sacromonte», xamosa cançonetista, i «El Arca de Noé», amb la col·lecció d'animals ensinestrats.

En el programa de cine hi figuraran preciosos cines de les més acreditades cases productores.

Ha sigut aprovat per la superioritat el preesupost de 374.066 pessetes per a l'estada d'un malecò en la platja de Cambrils.

Vegis a quarta plana la caricatura de Junceda.

Durant el passat mes d'agost per la Estació Enològica d'aquesta ciutat se procedí a la presa de mostres, lacrat i prescintat de 25 expedicions de vins, amb un total de 397 envasos, per a la seva exportació a Alemanya.

Ahir contragué matrimonial enllaç nostre amic particular don Jaume Savall amb la distingida senyoreta Rosa Pellicer.

La cerimonia religiosa se celebrà a l'Ermida del Roser.

Els convidats foren obsequiats amb un espléndit banquet a l'Hotel Conti-

com es costum en aquella casa.

Els nuvis sortiren per a Barcelona i altres capital.

Felicitem a les famílies dels contraients i desitgem espléndits dies a la felicitat parella.

Aquesta nit se representarà en el teatre de la recreativa societat «La Palma», la divertida comedia en tres actes aotes «El Sant Cristo gros».

Acabada la funció se celebrará ball en obsequi a les senyoretas.

MERITORI. Se'n necessita un en una casa de comerç d'aquesta ciutat.— Informaran en aquesta impremta.

A la Central de Teléfonos d'aquesta ciutat hi ha detingut, per no trobar el seu destinatari, un telefonema expedit des de Valencia amb la següent adreça: Francisco Torrents (ausente).

En la fatxada de les Cases Consistorials s'hi han fixat els següents cartells: Un de Cantalavieja anunciant fires pels dies 21, 22 i 23 de l'actual.

Altre de Terol anunciant la fra de Sant Miquel pels dies 1, 2 i 3 d'octubre.

I altre de Tárrega anunciant fires i festes pels dies 13, 14 i 15 del corrent.

Durant la vinenta setmana, en la Sucursal de la Caixa de pensions per a la vellesa i d'estalvis se trobará de torn el vocal de la Junta de Patronat, D. Francisco de A. Plá.

Avui se celebrarán a la Colonia Reusense les festes que havien de tindre lloc el dies 7 i 8 de l'actual i que se suspengueren a causa de les plujes d'aquells dies.

Persona de confiança.— S'ofereix per a qualsevol càrrec de feina llegera. Sab llegir i escriure.—Per a informes, dirigir-se en aquesta impremta.

Anit tingué lloc la reobertura de l'elegant saló d'espectacles «Kursaal de

Reus», el qual produeix molt bon efecte amb les reformes que s'hi han fet. La concorrenca, molt nombrosa, aplaudí als acróbates «Trio Cesáreo» i les cintes que's projectaren foren molt de l'agrado del públic.

En la tarda i nit d'avui també hi treballaran dits artistes, alternant amb un escullit programa de cintes.

Per manca de número suficient de diputats, no pogué abans d'ahir celebrar sessió el Cos provincial, el qual probablement no's reunirà ja fins a la inauguració del proper període.

La Comissió provincial serà convocada per al dia 30 del corrent.

Amb motiu de la darrera vaga de l'Art fabril han sigut donades de baixa de la contribució 25 fàbriques de Barcelona, com a protesta de la publicació del R. D.

Avui tarda nit se celebrarán escullides sessions de cine a la Sala Reus, en les que s'hi projectaran selectes pel·lícules de la casa Pathé.

La mosca de l'oliver va invadint moltes finques dels pobles comarcans. Es lamentable que'ls agricultors no's defensin. A Freginals n'están invadides totes les finques, menys les de quatre propietaris veïns, que empleen la fórmula del doctor Barbisè, de Florencia. Se composa d'arseniat de sosa, 6 parts; melaçà, 5; melisa o tarongina, 3; aigua, 84. Se coloca en dipòsits de fang coberts de tela metàlica cada deu o dotze olivers. L'arseniat, que es car, lo facilitarà gratis el Consell provincial d'Agricultura.

CONSULTA per a enfermetats dels ulls

Acabat l'estiu ha tornat a obrir-se la Consulta del Doctor Gras Fortuny oculista i ex-Inspector provincial de Sanitat, per oposició.

Consulta econòmica: de 12 a 1

Reus.-Carrer Galanes, 6, pral.-Reus

AVIS El Doctor Pere Fontana Gran, especialista en les enfermetats dels ulls, ha traslladat als dilluns de cada setmana, la visita que tenia establerta els diumenges, en el carrer de la Presó, 8, principal. Hores de consulta: de 10 a 1 i de 3 a 5.—A Barcelona, Diputació, 235.

LLUM ELÈCTRICA. Lámpara Metal-T insuperable, de filament metàlic trefilat. Única verdaderament irrompible i la millor i més econòmica de totes les lámpares elèctriques. Des de 1 de juliol a 1/80 pessetes, de 5 a 50 bujies.—Lluís Escolá, arraval de Santa Agna n.º 40.—Casa degudament autoritzada per a instalacions elèctriques de totes classes, comptant amb personal tècnic exprefés per a dit servei.

Se venen barato

Portes grans per a entrada de carratge, altra de més petita, i un balcó de ferro i tres armaris cantoners en molt bon estat.

Donarà raó, Francisco Mariné, arraval alta de Jesús (estano).

SECCIO OFICIAL

Escola d'Arts i Ofiels de Reus

ANUNCI

Amb arreglo a lo previngut en les disposicions vigents, en la Secretaria de aquesta Escola se trobará oberta la matrícula d'ensenyança oficial per al curs de 1913 a 1914 des del dia 15 al 30 del mes actual.

Els alumnes o les alumnes que desitgin verificar-la, podran fer-ho en qualsevol de les matèries següent:

Dibuix de figura, linial, adorno i paisatge.—Copia del natural.—Secció de fang.—Modelat i buidat.—Llengua

francesa.—Gramática castellana i Ortografía.—Aritmética i Geometría prácticas.—Mecanografía.—Contabilidad.—Comptabilitat.—Ciencias Físicas i Naturales.—Elementos de construcción.—Elementos d'Historia de l'Art.—Tall i confecció de vestits per a la dona.

L'imprés per a la sollicitat, s'entregarà en Secretaria a l'hora de despatx, que ho serà de 7 a 8 de la tarda, bastant una sola sollicitat per a inscriure's en el número de matèries que's desitgi, abonant-se per aquest concepte la quantitat de 0'25 ptes. Els alumnes o les alumnes que's matriculin per primera vegada, deurán presentar el certificat de vacunació o revacunació a l'acte de formalitzar la matrícula.

De ordre del senyor director se fa públic per a coneixement dels interessats.

Reus 6 setembre de 1913.—El secretari, Ramón Pons.

REGISTRE CIVIL

INSCRIPCIONS DEL DIA 13 SETEMBRE 1913

NAIXEMENTS

Daniel Montané Fernandez.—Enriqueta Pellicer Querol.—Antonia Abelló Filella.

DEFUNCIONS

Baldomer Anguera Pajol, 65 anys, Martí Napolità 1.

MATRIMONIS

Jaume Savall Barberá amb Rosa Pellicer Pajol.

ESPECTACLES

TEATRO CIRCO

Extraordinari programa per a avui. Exit de la Gran Companyia de Circo Ecnestre «El Arca de Noé».

Presentació de la notable cançonetista a transformació «Elia Sacromonte».

Escullit programa de cine. Sessions tarda i nit.

Preferencia 60 cts. Entrada general 30

SALA REUS

Escullides sessions de cinematografi tots els dijous, dissabtes i dies festins. Escullit i artístic programa per a avui tarda i nit.

KURSAAL DE REUS

Escullides sessions de cine per a avui. Exit dels aplaudits acróbates equilibristes americans «Trio Cesáreo».

Magnífic programa de pel·lícules. Sessions tarda i nit.

Preus i hores de costum.

Moviment del Port de Tarragona

DIA 13 DE SETEMBRE 1913

dades facilitades per l'Agència de don E. Fàbregas

Entrades «Rioja» de Certe; lo despatxa Fàbregas. Bocois buits.

«Cabo Quejo» d'Alacant, consignat a Peres. Càrrega general.

«Cabo Quejo» per a Marsella. Càrrega general.

Anunci de sortides de valxells

Dia 15.—«Rioja», per a Certe; consignatari, Fàbregas.

Dia 15.—«Skandinavia» per a Suecia; consignatari Boda.

Dia 15.—«Leonardo» per a Ribera i Génova; consignatari Terrá.

Dia 16.—«Florinda» per a Liverpool; consignatari Mac-Andrews.

Dia 16.—«Játiva», per a Marsella i Génova, consignatari, Musolas.

Dia 16.—«Gerlinger» per a Amberg; consignatari Mac-Andrews.

Dia 16.—«Karin» per a Hamburg; consignatari Mac-Andrews.

Dia 17.—«Pinta» per a Londres, consignatari Mac-Andrews.

Dia 19.—«Fortuna» per a Holanda, consignatari Ferrer.

Dia 20.—«Leo» per a Burdeos, Havre i Finlàndia; consignatari Boda.

Dia 22.—«Romny» per a Dinamarca, consignatari Ferrer.

Dia 25.—«Dinamarca» per a Nova York; consignatari Mac-Andrews.

Dia 5 Octubre.—«Jaona» per a Canadà; consignatari Mac-Andrews.

Dipòsit de Relojería.—Rellojes de
luntaca i despertadors desde 290 ps.

Compañía Francesa del Gramophone

Representació i dipòsit: R. Perpiñá. Major, 22.—REUS
Despatx: 24, pral.

Exit col·lossal dels cèlebres artistes

TITTA RUFFO i CARUSO en discs Gramophone.

Avis important.—La paraula *Gramophone* la tenim registrada en la Convenció de Berna amb el número 2.151, i perseguirem amb tot el rigor de la llei al que faci ús indegut d'ella.

SENSE aquesta
marca

l'aparel·l NO és un "Gramophone".
— Catàlegs gratis —

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fàbrica de mosaics hidràulics

Aquesta fàbrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir el genre en immillorables condicions de duració i permanència dels colors.
Preus sense competència.—Camí de Riudoms, 3.—Reus

Informació comercial diària per a FOMENT

EDUARD RECASENS

Corredor de Comerç Colegiat
Arraval Santa Agna, 55, i carrer Santa Agna, 19
Telèfon 108

Darreres cotizacions segons telegrama de la casa
I. MARSANS ROF i FILLS.—BARCELONA

BORSA DE BARCELONA

Interior 4 pè.	79'80
Norts.	101'10
Alacants.	97'15
Orenses.	28'85
Audalusos.	—
Obligacions França 2 1/4	55'50
Municipi 4 1/2.	—
Obligacions Almansa 4 pè	92'—
Id.	—
Id. Segovias 4 pè	92'50
Id. Orenses 80 y 82.	48'50
Id. Roda a Reus.	54'25
Id. Alacants 4 1/2.	100'50
Id.	92'25
Francs	6'70
Lliures	26'94

BORSA DE MADRID

Francs	6'50
Interior 4 pè.	79'75

BORSA DE PARIS

Exterior.	92'75
Norts.	470'—
Alacants.	452'—

Ordres de Borsa per a Barcelona, París i Madrid.—Compra i venda al comptat de tota classe de valors de renda (de l'Estat, Obligacions Ferroviàries, Municipals de Barcelona, etc.)—Descompte de Cupons.—Compra de monedes d'or i Billetes de diferents països.—Compra i venda de Valors locals.—Compra i venda de paper estranger.—Intervenció en tota classe d'operacions en els Bancs de la localitat.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindical del Colegi de Corre
dors de Comerç de la plassa de Reus

EXTRANGERS

Londres 90 dpt.	26'58 din.
Idem 8 dpt.	>
Idem vista.	ops. 26'88 >
París vista.	> 6'50 >
Marsella vista	>
Hamburg vista	>

VALORS LOCALS

440 Gas Reusense	—
525 Industrial Harinera	—
625 Banco de Reus de	—
Descuentos y Préstamos	
25 C Reusense de Tranvias	—
200 C Reusense de Tranvias	—
paivilegiades 5 %	—
400 Electra Reusense	—
162'50 Empresa Hidrofórica	—
190 Electro-Química Teruel	—
540 Obligacions Manicomio	—
Reusense.	—
Manicomio Reusense	—
600 Institut P. Mata (2.ª E.)	—
600 Institut P. Mata (3.ª E.)	—
500 Obligacions Electra	—
Reusense.	—

BORSI DE REUS

MONTEROLS, 27

Cotizació a Barcelona a les 4 de la tarda d'ahir
segons telegrama de la Banca Arnau

Interior.	79'75
Amortizable	—
Orenses.	28'90
Norts	101'—
Alacants	97'—
Banc Colonial.	55'—
Banc Vitalici	—
Oblig. 4 pè Almansa	91'75
Oblig. 2 1/4 pè França	55'62
Oblig. 3 pè Orense.	48'90

MADRID

Interior.	79'70
-----------	-------

GIROS

Madrid.	6'50
París.	6'70
Londres.	26'94

Telegrama de la casa A. Lemoine

Exterior.	92'65
Interior.	—
Norts.	478'—
Alacants.	454'—

Col·legi d'Interns

en l'edifici de l'Institut

Dirigit per **Don Joan Ollé Vallés**
Mestre Superior i Batxiller.

Director espiritual: **Rnt. Dr. D. Ramon Minguell**
Capellà de l'Institut.

Des del primer de setembre queden obertes les classes de *Pàrvuls, Elemental, Superior, Batxillerat, Magisteri, Càlcul Mercantil, Teneduria de Llibres, Caligrafia, Redacció i Ortografia, Francés, Mecanografia, Solfeig, Piano i Esperanto.*

El local es espaiós i higiènic i compta amb amplies sales de classes i habitacions per als interns, dotades d'aigua, gas i electricitat. Compta a més, el Col·legi, amb un extens camp de jocs per a esbarjo dels pensionistes.

Els alumnes del Batxillerat i Magisteri assisteixen oficialment a les classes de l'Institut, donant-se en el Col·legi repàs i conferències de les respectives assignatures.

En les classes de Comerç prestarà son valió concurs l'intel·ligent professor de Caligrafia de l'Institut, don Isaac Riyo.

S'admeten alumnes interns, mig pensionistes i externs.
Per a més detalls dirigir-se al Director del Col·legi.

Gran Tintoreria Barcelonesa

— DE —

MANUEL CIBIACH

CARRER GALANES N.º 7 (DAVANT "LA PALMA").—REUS

Se renta i tenyeix tota classe de robes.

Especialitat en colors en la mostra.

Terrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona

Surt a las 4'35 per Vilanova y arriba	8'12
Vilafranca	8'37 (m)
>	9'2 (L)
>	13'27 (c)
>	17'40 (c)
>	20'34
>	23'36 (R)

De Barcelona a Reus

Surt 5'50	Arriba 9'21 (m)
>	8'25
>	10'39 (R)
>	9'23
>	12'48 (c)
>	13'05
>	16'26 (ll)
>	15'40
>	19'24 (m)
>	19'50
>	22'3 (E)

De Reus a Falset y Mera

Surt 6'50	Arriba 9'58 (m)
>	10'45
>	11'25
>	13'18
>	14'24
>	14'58 (c)
>	16'30
>	18'57
>	19'47 (m)
>	19'46
>	21'11
>	22'11
>	23'16 (E)

De Mera y Falset a Reus

Surt a las 5'40	Arriba 6'46 E
>	6'—
>	8'28 M
>	7'15
>	9'3
>	10'44 M
>	12'17
>	13'11
>	14'3 R
>	17'—
>	18'45
>	20'28 C
>	20'9
>	20'45
>	21'8 M

De Reus a Lleida

Surt a las 8'22 y arriba a las 11'22 (correu.)	
>	13'35
>	20'05 (m)
>	17'59
>	22'03 (m)
>	20'30
>	0'22 (m)

De Lleida a Reus

Sur 5'30	Arriba 9'46 (m)
>	16'15
>	20'17 (m)
>	15'—
>	17'58 (c)
>	8'29
>	12'59 (m)

De Reus a Tarragona

Surt a las 7'38 y arriba a las 8'11 (m)	
>	9'57
>	10'30 (m)
>	12'35
>	13'07
>	14'08
>	14'45 (m)
>	18'08
>	18'35 (c)
>	20'50
>	21'34 (m)

De Tarragona a Reus

Surt 7'35	Arriba 8'10 (c)
>	9'00
>	9'35
>	12'29
>	13'06 (m)
>	16'36
>	17'14 (m)
>	19'25
>	20'03 (m)

Compañia Reusense de Tranvies

Servey de trens que regira des del dia 9 de setembre de 1913

Sortides de Reus (Arraval de Robuster)

Tren n.º 4 a les 3'50	Tren n.º 3 a les 4'35
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>
>	>

ADVERTENCIAS.—El tren núm. 4 de les 3'50 surt de l'Estació camí de Salou.

Reus 1 de setembre de 1913.
L'Administrador.

LINEA DE VALENCIA

Surten de Salou per Valencia.—9'18.—11'15.—17'07 (fins a Tortosa).—0'02.

Arriben de Valencia a Salou.—4'19.—9'17.—14'55.—18'38.

Academia de Música

DIRIGIDA PEL PROFESSOR
Don F. Piqué Salvat

En aquesta Academia s'admeten alumnes des del primer d'octubre per a les classes de solfeig, teoria de la música, piano, armonia, contrapunt, fuga i instrumentació, empleant-se per a l'estudi d'aquestes assignatures els tractats més moderns adoptats pels principals Conservatoris.

Els alumnes que desitgin preparar-se per a examinar-se en el Conservatori del Liceu de Barcelona se'ls facilitaràn els llibres de text del mateix.

S'admeten encàrrecs per a lliçons a domicili
Carrer Santa Agna, 29, pis 1.º—REUS

Eduard Recasens Corredor de Comerç Colegiat.—Intervenció de tota classe d'operacions als Bancs de la localitat.—Compra-venda de paper estranger.—Operacions de banca y borsa.
Arraval de Santa Agna, 55. Telèfon 108

IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid
Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.º, 2.ª—REUS

Métode nou i sens dolor per a el tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant el paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat amb extraccions sense dolor i corones d'or i porcelana.

Preus econòmics
Consulta: A Mora d'Ebre els dijous primer i tercer de cada mes.
Gratuita de 12 a 1 tots els dies excepte'ls dijous i dies festius

COL·LEGI DE 1.ª i 2.ª ENSENYANÇA D'INTERNS, MIG PENSIONISTES I EXTERNES

DIRIGIT PER DON FRANCISCO CROS REIG

Carrer de la FONT, 5 (davant l'iglesia de Sant Pere) i de l'ABADIA, 2 (accessoris)

El local, espaiós i ventilat, comp'a amb higièniques i espaioses sales de classes i habitacions per a l'Internat, dotades d'aigua, electricitat i gas. Els matriculats en segona ensenyança assisteixen diàriament a les classes de l'Institut, donant-se en el Col·legi repàs i conferències de les assignatures respectives.

Aquest Col·legi garanteix, com ho té acreditat durant els 11 anys desde sa fundació, la Moralitat, Educació i Ensenyança.

Des del primer de setembre queden obertes les classes de *Pàrvuls, Elemental, Superior, Batxiller, Magisteri, Comerç, Francés, Mecanografia, Solfeig, Piano i Cant.*

Aquest curs, de 9 a 10 i de 10 a 11 de la nit, s'estableixen classes especials de *Redacció, Càlcul, Teneduria de Llibres i Caligrafia*, en les que, a més dels professors del Col·legi, prestarà son concurs el competent professor de Caligrafia de l'Institut, don Isaac Riyo.

Per a més informes, dirigir-se al Director en el mateix Col·legi, el qual remeterà prospectes a qui ho solliciti.

REUS 1 DE SETEMBRE DE 1913.

Llet condensada Marca Lleó

Aquesta llet que és munyida solsament de les millors vaques, és homogenitzada i esterilitzada per un procediment de tota seguretat i baix l'inspecció de les primeres autoritats científiques. És absolutament pura i l'única que conté tota la nata, és completament lliure de germens mórbits i de fermentació, conservant el seu bon sabor en tots els climes i encara que sigui guardada indefinidament. L'única que's recomana per als mal lts i la cria dels nens.

Se ven en les millors droguerías i establiments de comestibles.

ENOFOSFORINA

Reconstituient el més efíca i ràpit per a les convalescències i agotament. Retorna l'apetit, el benestar i l'alegría. Es tónic cerebral perquè remineralitza la MATERIA GRIS donant-li vitalitat i energia.

Farmacia Serra

Se ven a tot arreu i a casa de l'autor

Arraval de Santa Agna, núm. 80; i

Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

VIDRES PLANS

VIDAL GERMANS I C^a

Martí Napolità (Alcañiz), 7

REUS

IBARRA i C^a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. — Servei ràpid eventual per a Galicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empleant solsament 14 dies en el viatge. — S'expedeix coneixement directe per a Larca i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor "Luarca núm. 3", i per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennis i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unic servei fixe i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

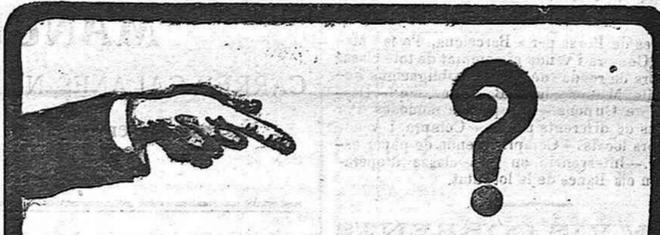
PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya

Per a Cette i Marsella

Setembre 11	Vapor Cabo Corona	Setembre 12	Vapor Cabo Quejo
" 18	" " San Antonio	" 19	" " Oropesa
" 25	" " Quejo	" 26	" " Higuer
Octubre 2	" " Oropesa	Octubre 3	" " Roca
" 9	" " Higuer	" 10	" " Nao

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

Porqué no se desembaraza Vd de esta enfermedad de la piel inmediatamente y para siempre de esta úlcera, de este eczema varicoso que le rinde a Vd la vida insulfrible?

Porqué conserva Vd esta enfermedad cuyas consècuencias pueden ser gravísimas?

Porqué no emplea Vd inmediatamente el nuevo método del Señor L. Richelet?

Sin embargo no hay vacilación posible, porque Vd no pueda ignorar las curaciones, muchas veces inesperadas, obtenidas en su comarca.

Inférnese Vd y empiece, sin más tardar, este tratamiento; eso es el mejor consejo que le podemos dar.

El precio del tratamiento es proporcionado con todas las condiciones de la fortuna. (Existe también un tratamiento para los niños de 3 años hasta 10). Acaba el señor RICHELET de instalar depósitos de su tratamiento en todas las bóticas y droguerías de España. Un folleto, en lengua española, tratando de las enfermedades de la piel, ha de ser remitido gratuitamente, por los depositarios, a todas las personas que lo piden.

Para obtener también gratuitamente ese folleto, basta dirigirte al señor

L. RICHELET, 13, rue Gambetta, en Sedan (Francia)

DEPOSITO GENERAL Y VENTA. — Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de S. Francisco de Loyola 9, San Sebastián. — Venta en Reus: farmacias PUNYED y SERRA.

Portadores barates

En casa de Teodor Vernet, carrer de St. Francisco Xavier, 4, se venen portadores de superior qualitat a preus baratos.

POLVO NOËL
ANTISÈPTIC

ESCOCIDOS DE LOS NIÑOS ESCALDATS
SUAVIZADOR DE LA PIEL
EVITA SUPUR Y MAL OLOR DE LOS PIES Y SOBACOS
PARA DESPUES DEL BAÑO Y TOILETTE
PARA DESPUES DEL AFEITADO

UNICO AGENTE PARA ESPAÑA PORTUGAL Y AMERICA LATINA
JOAQUIN FAU - MALIORCA 134 - BARCELONA

Pots a 0'35 i 0'50 pessetes i pot metall luxe a 1'25.

De venda en Farmàcies i Droguerías

Y VERNOS! Los que padecéis de una suagra el mal talante. Tratádoles con NOËL. Quedan suaves como un guante.

DISPONIBLE